

preek 30 okt 2011

Monday 31 October 2011

Preek gehouden in de Plantagekerk te Harderwijk op 30 oktober 2011. De lezingen waren Jesaja 55:6-13 en I Thess. 2:9-13. I Thess. was de epistellezing van deze zondag.

Preek gehouden in de Plantagekerk te Harderwijk op 30 oktober 2011. De lezingen waren Jesaja 55:6-13 en I Thess. 2:9-13 (I Thess. was de epistellezing van deze zondag.)

Gemeente van onze Heer Jezus Christus,

In de afgelopen week kreeg ik een email van een bezorgd gemeentelid. Hij was in gesprek geweest met jonge mensen. Die vinden lekker griezelig doen op 31 oktober reuze interessant. Ze zien daar helemaal geen gevaar in. Of ik er 's wat van zou willen zeggen.

Het is waar. Er wordt behoorlijk wat reclame gemaakt voor Halloween. Halloween-party's en workshops: Maak je eigen meloenenkap compleet met standaard en lichtje. Een lichtpuntje tijdens de eerste donkere dagen van het jaar. Creatief Harderwijk.

Of Halloween in donkere dagen zoveel licht brengt, kunnen we betwijfelen. Nederland schijnt vergeten te zijn, dat de Keltische oorsprong van Halloween niet zo lollig is. 31 oktober was de oudejaarsavond. Dan kwamen de geesten van de gestorvenen terug om een nieuw lichaam in bezit te nemen. Daarom maakten de Kelten maskers om de geesten af te schrikken. Het was toen nog een magische en bijgelovige wereld. Dat was niet zo lollig. Dat was angstig. Toen het evangelie in Nederland kwam - 't hoge woord in de lage landen - werden er velen bevrijd van angst en bijgeloof. Er is maar één licht in de duisternis. Dat is Jezus Christus.

Het is wel curieus dat 31 oktober ook Hervormingsdag is; in sommige landen een officieel erkende feestdag. Dat is morgen. 31 oktober herinnert aan de reformatie van de kerk in de zestiende eeuw - hoe Luther het volk weer heeft teruggeleid naar het woord van God en Zijn soevereine en vrijmachtige genade.

Daar is een tanende belangstelling voor. Gisteren las ik het Christelijk Weekblad: Nieuws en opinieblad voor gelovig Nederland. Dat was voorheen het Centraal Weekblad, afkomstig uit Gereformeerde kring, waarin jarenlang prof. Runia schreef, daarmee stem gevend aan het orthodoxe deel van het kerkvolk. Het nummer van vrijdag jl. gaf geen enkele verwijzing naar Hervormingsdag. Wel artikelen over de Occupy-beweging als inspiratiebron voor de kerk... En over een fotowedstrijd die de kerk smoel geeft... Maar niets over de kerkhervorming. Ik heb de tijd nog meegemaakt dat er rond 31 oktober geschreven werd over de herontdekking van Gods woord.

Waar 31 oktober zo langzamerhand uit het zicht verdwijnt, begint er op 1 november een maand van de spiritualiteit - een initiatief van Trouw, de KRO en uitgeverij Ten Have. De godsdienstsocioloog Joep de Hart, schrijver van Zwevende gelovigen, zegt in Trouw van 27 oktober dat het christelijk gebed is vervangen door meditatie. Het gaat om de 'kracht van het nu' (Eckhart Tolle). Het gaat om de eigen unieke ervaring - je eigen unieke vermogens ontwikkelen. Waarheid moet je innerlijk ervaren. Dogma's doen er niet toe. (Terzijde: Dat zeggen ook de Vrijmetselaars.

Waarheid is er alleen voor degene die er zelf 'doorheen gekropen' is.) Vroeger vonden we spiritualiteit alleen in kloosters. Maar nu is er zoiets als een democratisering van de spiritualiteit. Iedereen mediteert en zoekt zijn ware zelf. En er wordt ge-shop-ed dat het een lieve lust is.

Temidden van al die nieuwe spiritualiteit kan het geen kwaad om eens onder woorden te brengen wat christelijke spiritualiteit is. Inmiddels lang geleden bezocht ik een conferentie in Dalfsen waar de vroegere Leidse hoogleraar Hendrik Berkhof sprak. Hem werd gevraagd waarom hij zo weinig had met meditatie. Hij zei toen: "...omdat ik op de bodem van mijn bestaan alleen mijzelf maar tegenkom."

Ik kom met u toe aan de Bijbelgedeelten die we gelezen hebben. In Jesaja 55:10 en 11 zegt de Here: "Mijn woord is als regen die de aarde doordrenkt en de zaden doet ontkiemen. Het woord uit mijn mond keert niet vruchteloos naar mij terug. Het volbrengt wat Ik gebied." In I Thess. 2:13 zegt Paulus: "Het woord van God is niet zo maar een boodschap van mensen, maar het is werkzaam in u die gelooft." Gods woord doet iets met ons. Als we de bijbel lezen gebeurt er iets. Dat is het werk van de Heilige Geest. Daarom bidden we aan het begin van de dienst van het Woord ook altijd om de verlichting met de Heilige Geest.

Nu kun je van mening verschillen of het woord van God helemaal hetzelfde is als de bijbel. Dat laat ik nu liggen, maar zoveel is wel duidelijk, dat het in het geloof niet alleen maar gaat om mijn mediteren en mijn subjectiviteit. God sprékt tot ons. Hij openbaart zich aan ons (om dat woord toch maar weer eens te gebruiken). Het woord van de Here dóet iets met ons. En dat woord heeft zijn neerslag gevonden in de bijbel, de Heilige Schrift - woorden van profeten, apostelen, kroniekschrijvers, brieveschrijvers, psalmdichters... Woorden van mensen door de eeuwen heen die representeren het woord van God.

De bijbel is daarom zo belangrijk, omdat we daarin de ervaringen vinden van zeer velen met onze God, de God van Israël, de God die Jezus Christus zijn Vader noemde. Al die ervaringen - wat mensen hebben opgedaan aan de ontmoeting met God - het is door het filter heengegaan van de traditie. Kerkvolk en kerkvaders uit de eerste eeuwen die hebben gezegd: Dit boek hoort er wel bij en dat niet. Deze schrijver wél en die niet. Synodevergaderingen zijn er aan gewijd. In die eerste eeuwen is de kerk zich bewust geworden van de grond waarop zij staat. Dat noemen we het proces van canonvorming. Zo is de bijbel tot stand gekomen. Mensen zijn erbij betrokken geweest. En toch zeggen we tegelijk dat het proces van canonvorming het werk is van de Heilige Geest. God Zelf is erbij geweest - bij de totstandkoming van de Bijbel.

Daarom is het zo belangrijk dat we bidden en mediteren met onze handen op de bijbel. Wie de bijbel leest, wordt van woord tot woord en van regel tot regel bemoedigd, vertroost, maar ook gecorrigeerd en bijgestuurd. De bijbel behoedt ons ervoor dat we afglijden in een subjectief gevoel dat alleen maar luistert naar de wensen en vaak verkeerde neigingen van ons hart. En wie garandeert mij dat de stem van mijn hart ook de stem is van de Heilige Geest... Here maak mij uwe wegen door uw Woord en Geest bekend. (berijming psalm 25). Woord en Geest. Geest en Woord. Dat is Reformatie!

En goed initiatief van het Nederlands BijbelGenootschap is de nationale Bijbelzondag. Dat is het vandaag. Het thema is drie jaar lang Wijs met de bijbel tot aan 2014 het tweehonderdjarig bestaan van het NBG. Dit jaar is het Wijs met de woorden van Jezus. Als je de bijbel leest - de woorden van Jezus - dan wordt je wijs. Wij hopen dat het werk van het NBG de liefde voor Gods woord weer zal doen toenemen. In en buiten de kerk. Ook binnen de kerk is het soms treurig gesteld met de Bijbelkennis. Lees je bijbel, bid elke dag. Dat je groeien mag! Hoe is het, gemeente, gesteld met uw Bijbelgebruik? Lezen we de bijbel nog wel? Aan het eind van de dag? Of op een eigen stil moment? Of met elkaar aan tafel?

Alles valt vandaag een beetje op zijn plek. Onze eerste collecte straks is voor het werk van Wilma Wolthuis (thuisfrontcomité). Daarmee steunen we een stukje Bijbelvertaalwerk in Mali. Zo kunnen we daadwerkelijk iets doen aan het vertalen en verspreiden van de bijbel, zodat straks ook anderen in hun eigen taal kunnen lezen over het verlossend en bevrijdend werk van God door Christus onze Heer. Amen.

